

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Вченою радою університету

Протокол № 8 від  
«31» липня 2024 р.

**КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ.**  
**КЛІНІЧНА ПСИХОДІАГНОСТИКА**

СИЛАБУС

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

Форма навчання: денна

| <u>Форма<br/>навчання</u> | <u>Курс</u> | <u>Семестр</u> | <u>Лекції<br/>(год.)</u> | <u>Практичні<br/>(год.)</u> | <u>Самостійна<br/>робота<br/>студента<br/>(год.)</u> | <u>Разом<br/>(год.)</u> | <u>Екзамен<br/>(сем.)</u> |
|---------------------------|-------------|----------------|--------------------------|-----------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------|---------------------------|
| <u>Денна</u>              | <u>1</u>    | <u>2</u>       | <u>40</u>                | <u>20</u>                   | <u>60</u>                                            | <u>120</u>              | <u>2</u>                  |

## **1. Загальна інформацію про викладача (лектора, асистента).**

**Клименко Іван Сергійович**

Кандидат психологічних наук, завідувач кафедри психології ЗФУУ

**Контактна інформація:** e-mail: [neffalimm@gmail.com](mailto:neffalimm@gmail.com)

## **2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів**

На вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика» відводиться **120** годин **4** кредити ЄКТС.

## **3. Час і місце проведення навчальної дисципліни**

Вивчення здійснюється протягом 1 семестру на 1-ому курсі навчання.

Програма навчальної дисципліни складається з 3 змістових модулів.

## **4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни**

Для успішного засвоєння дисципліни «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика» студентам необхідно володіти знаннями з таких предметів:

Пререквізити:

- Загальна та диференційна психопатологія – розуміння основних психічних розладів та їх діагностики.
- Фундаментальні принципи нейронаук та психогенетики – знання біологічних механізмів психічних процесів.
- Сучасні методи психологічного тестування – навички використання тестових методик у клінічній практиці.
- Теорії особистості та психологічного розвитку – аналіз психологічних механізмів формування особистості.
- Етичні, практичні та правові засади роботи психолога – професійні стандарти та норми роботи у клінічній сфері.

Постреквізити:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та практиках:

- Пропедевтика психіатрії – поглиблене вивчення психіатричних аспектів клінічної практики.
- Кризові інтервенції в психологічній практиці – використання клінічних підходів у кризових ситуаціях.
- Травмотерапія та кризове консультування – робота з пацієнтами, які мають психічні розлади після травм.
- Психологія віктимності та суїцидальності – аналіз психодіагностичних аспектів віктимної поведінки.
- Практика під супервізію – застосування клінічної психології у практичній роботі під керівництвом фахівців.

## **5. Характеристика навчальної дисципліни**

Програма з дисципліни «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика» призначена для здобувачів освіти закладів вищої освіти України і є складовою

частиною Стандарту вищої освіти України. Згідно навчального плану підготовки психологів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр», вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 1 курсі (денна форма навчання), на вивчення якої відводиться 120 годин.

## **6. Призначення навчальної дисципліни.**

Навчальна дисципліна орієнтована на забезпечення компетентності майбутніх психологів, шляхом глибокого оволодіння знаннями з питань генезу, розвитку та структури розладів психічних функцій, а також на формування умінь та навичок щодо діагностики розладів вищих психічних функцій та їх відновлення. Зміст програми відповідає нормативним вимогам підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістра психології.

## **7. Мета вивчення навчальної дисципліни**

Метою вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика» є формування у здобувачів освіти компетенцій з питань генезу, розвитку та структури розладів психічних функцій, а також умінь та навичок щодо діагностики розладів вищих психічних функцій та їх відновлення.

## **8. Завдання вивчення дисципліни**

Завдання навчальної дисципліни «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика» спрямовані на всебічну підготовку майбутніх фахівців у галузі клінічної психології та психодіагностики, формуючи в них теоретичні знання, практичні навички й етичні принципи для успішної професійної діяльності:

Формування теоретичних знань:

- Вивчення основних підходів, принципів та методів клінічної психодіагностики.
- Знання про психічні розлади, їх етіологію, патогенез та клінічні прояви.
- Аналіз сучасних тенденцій у клінічній психології, зокрема в контексті інтеграції з суміжними науками.

Розвиток практичних навичок:

- Оволодіння методами збору клінічних даних: спостереження, бесіда, аналіз анамнестичних відомостей.
- Застосування психодіагностичних методик для оцінювання когнітивної, емоційної та поведінкової сфер.
- Проведення комплексної клінічної діагностики з використанням стандартизованих психодіагностичних інструментів.

Удосконалення аналітичних здібностей:

- Інтерпретація результатів психодіагностичних досліджень з урахуванням клінічного контексту.
- Визначення основних психологічних факторів, що впливають на перебіг психічних розладів.
- Побудова психологічного профілю пацієнта для розробки індивідуального плану реабілітації.

Розвиток комунікативних компетентностей:

- Формування навичок етичної взаємодії з пацієнтами різного віку та їхніми родинами.
- Здатність чітко та коректно доносити результати психодіагностики до колег, лікарів і пацієнтів.
- Розробка рекомендацій для пацієнтів та участь у міждисциплінарній команді.

Підготовка до науково-дослідної діяльності:

- Розробка та реалізація дослідницьких проєктів у галузі клінічної психодіагностики.
- Оцінка ефективності психодіагностичних методик у клінічній практиці.
- Інтеграція сучасних наукових досягнень у клінічну психодіагностику.

Підвищення професійної компетентності:

- Навчання самостійного прийняття рішень у складних клінічних випадках.
- Опанування навичок адаптації психодіагностичних методик до специфічних потреб пацієнтів.
- Забезпечення професійної етики та дотримання конфіденційності в роботі з психічно вразливими групами.
- Розуміння стандартів професійної діяльності у сфері клінічної психології.

### **8.1. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика» здобувач вищої освіти повинен**

**Знати:**

- основи клінічної психології як наукової дисципліни та галузі практичної психології;
- теоретичні підходи та методи клінічної психодіагностики, включаючи психометричні та проєктивні методи;
- психологічні основи психічних розладів, їх класифікацію за МКХ-10 та DSM-5;
- психопатологічні симптоми та синдроми, що супроводжують різні психічні розлади (депресії, тривожні розлади, психози, органічні розлади тощо);
- основні принципи проведення клінічних інтерв'ю, а також психодіагностичних тестувань;
- етичні стандарти та правові аспекти в клінічній психології, зокрема щодо конфіденційності та згоди пацієнта на дослідження;
- специфіку роботи психолога в межах міждисциплінарної команди (співпраця з лікарями, психіатрами, психотерапевтами).

**Уміти:**

- проводити психодіагностичне обстеження пацієнтів, використовуючи стандартизовані методики тестування та інтерв'ю;
- аналізувати результати психодіагностичних тестів, оцінювати психічний стан пацієнтів та робити висновки щодо можливих порушень;
- здійснювати диференціацію між різними психічними розладами, зокрема в умовах коморбідності (наявність кількох розладів одночасно);

- розробляти індивідуальні плани психотерапевтичного втручання на основі результатів психодіагностики;
- проводити інтерпретацію проєктивних тестів (ТАТ, Роршах тощо) та застосовувати отримані результати для побудови діагнозу;
- застосовувати методи клінічного спостереження для оцінки емоційного стану та поведінкових патернів пацієнтів;
- здійснювати моніторинг і корекцію психотерапевтичного процесу на основі результатів психодіагностичних даних;
- працювати в умовах міждисциплінарної команди, надаючи психологічну допомогу в рамках загальної реабілітаційної програми.

## **9. Зміст навчальної дисципліни**

Навчальна дисципліна «Клінічна психологія. Клінічна психодіагностика» складається з трьох змістовних модулів:

### **Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи клінічної психології.**

Тема 1. Загальна проблематика клінічної психології.

Тема 2. Вікова періодизація. Особливості психічних захворювань та патологічних станів, їх сприйняття на різних етапах життя людини.

Тема 3. Концептуальні підходи до аналізу психопатологічних явищ і феноменів.

Тема 4. Критерії диференціації норми і патології в клінічній психології.

### **Змістовний модуль 2. Методи дослідження в клінічній психології**

Тема 5. Клінічне інтерв'ю (принципи побудови).

Тема 6. Експериментально-психологічні методи дослідження.

Тема 7. Патопсихологічна оцінка порушень когнітивних процесів (пам'ять, увага, сприйняття, мислення).

Тема 8. Патопсихологічна оцінка інтелектуальних порушень.

Тема 9. Патопсихологічна оцінка порушень емоційної та вольової сфери.

Тема 10. Патопсихологічна оцінка порушень особистісно-психологічної сфери.

Тема 11. Нейропсихологічне дослідження порушень мовлення, читання, письма, рахунку.

Тема 12. Нейропсихологічне дослідження порушень праксису, схеми тіла, орієнтації просторі.

Тема 13. Нейропсихологічне дослідження слухового сприйняття, стеріогнозису, зорового гнозису.

Тема 14. Патопсихологічні синдромо-комплекси (регістр-синдроми).

Тема 15. Висновок за результатами патопсихологічного дослідження (принципи побудови)

### **Змістовний модуль 3. Прикладні аспекти клінічної психології у відповідності до МКХ11. Диференційна діагностика та особливості психологічних втручань.**

Тема 16. МКХ-11 особливості, структура, нововведення, діагностичні критерії та значення в клінічній практиці (Психічні, поведінкові розлади та порушення нейропсихічного розвитку).

Тема 17. Порушення нейропсихічного розвитку (6A0).

Тема 18. Шизофренія та інші первинні психотичні розлади (6A2).

Тема 19. Кататонія (6A4).

Тема 20. Афективні розлади (6A6).

Тема 21. Розлади, пов'язані з тривогою та страхом (6B0).

Тема 22. Обсесивно-компульсивні та подібні розлади (6B2).

Тема 23. Розлади, що специфічні пов'язані зі стресом (6B24).

Тема 24. Дисоціативні розлади (6B6).

Тема 25. Розлади харчування та харчової поведінки (6B8).

Тема 26. Розлади природних відправлень (6C0).

Тема 27. Розлади тілесних відчуттів та переживань (6C2).

Тема 28. Розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та адиктивної поведінки (6C4).

Тема 29. Розлади контролю спонукань (6C7).

Тема 30. Деструктивні та дисоціальні поведінкові розлади (6C9).

Тема 31. Розлади особистості та особистісні риси (6C7).

Тема 32. Парафілійні розлади (6D3).

Тема 33. Імітовані розлади (6D5).

Тема 34. Нейрокогнітивні розлади (6D7).

Тема 35. Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом (6E2).

Тема 36. Психологічні та поведінкові фактори, що впливають на розлади та захворювання, класифіковані в інших розділах (6E4).

## 10. Структура залікового кредиту з дисципліни

| Назви змістовних модулів, лекційних тем і тем практичних занять                                                      | Кількість годин |    |     |      |                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----|-----|------|------------------------------------------|
|                                                                                                                      | денна форма     |    |     |      |                                          |
|                                                                                                                      | у тому числі    |    |     |      |                                          |
|                                                                                                                      | усього          | л. | пр. | с.р. | Контр. Заходи                            |
| 1                                                                                                                    | 2               | 3  | 4   | 5    |                                          |
| <b>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи клінічної психології</b>                                       |                 |    |     |      |                                          |
| Тема 1. Загальна проблематика клінічної психології                                                                   | 4               | 2  | 0   | 2    | Поточне опитування, реферати, тестування |
| Тема 2. Вікова періодизація. Особливості хвороб та патологічних станів, їх сприйняття на різних етапах життя людини. | 4               | 2  | 0   | 2    |                                          |
| Тема 3. Концептуальні підходи до аналізу психопатологічних явищ і феноменів                                          | 4               | 2  | 0   | 2    |                                          |
| Тема 4. Критерії диференціації норми і патології в клінічній психології                                              | 4               | 2  | 0   | 2    |                                          |

|                                                                                                                                                                                     |    |    |   |    |                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|---|----|------------------------------------------|
| Разом за змістовним модулем 1                                                                                                                                                       | 16 | 8  | 0 | 8  |                                          |
| <b>Змістовний модуль 2. Методи дослідження в клінічній психології</b>                                                                                                               |    |    |   |    |                                          |
| Тема 5. Клінічне інтерв'ю (принципи побудови).                                                                                                                                      | 3  | 1  | 0 | 2  | Поточне опитування, реферати, тестування |
| Тема 6. Експериментально-психологічні методи дослідження.                                                                                                                           | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 7. Патопсихологічна оцінка порушень когнітивних процесів (пам'ять, увага, сприйняття, мислення).                                                                               | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 8. Патопсихологічна оцінка інтелектуальних порушень.                                                                                                                           | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 9. Патопсихологічна оцінка порушень емоційної та вольової сфери.                                                                                                               | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 10. Патопсихологічна оцінка порушень особистісно-психологічної сфери.                                                                                                          | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 11. Нейропсихологічне дослідження порушень мовлення, читання, письма, рахунку.                                                                                                 | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 12. Нейропсихологічне дослідження порушень праксису, схеми тіла, орієнтації просторі.                                                                                          | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 13. Нейропсихологічне дослідження слухового сприйняття, стеріогнозису, зорового гнозису.                                                                                       | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 14. Патопсихологічні синдромо-комплекси (регістр-синдроми).                                                                                                                    | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Разом за змістовним модулем 2                                                                                                                                                       | 30 | 10 | 0 | 20 |                                          |
| <b>Змістовний модуль 3. Прикладні аспекти клінічної психології у відповідності до МКХ11. Диференційна діагностика та особливості психологічних втручань.</b>                        |    |    |   |    |                                          |
| Тема 15. МКХ-11 особливості, структура, нововведення, діагностичні критерії та значення в клінічній практиці (Психічні, поведінкові розлади та порушення нейропсихічного розвитку). | 3  | 1  | 0 | 2  | Поточне опитування, реферати, тестування |
| Тема 16. Порушення нейропсихічного розвитку (6A0).                                                                                                                                  | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 17. Шизофренія та інші первинні психотичні розлади (6A2).                                                                                                                      | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 18. Кататонія (6A4).                                                                                                                                                           | 3  | 1  | 0 | 2  |                                          |
| Тема 19. Афективні розлади (6A6).                                                                                                                                                   | 4  | 1  | 1 | 2  |                                          |
| Тема 20. Розлади, пов'язані з тривогою та страхом (6B0).                                                                                                                            | 4  | 1  | 1 | 2  |                                          |
| Тема 21. Обсесивно-компульсивні та подібні розлади (6B2).                                                                                                                           | 3  | 1  | 1 | 1  |                                          |
| Тема 22. Розлади, що специфічні пов'язані зі стресом (6B24).                                                                                                                        | 3  | 1  | 1 | 1  |                                          |
| Тема 23. Дисоціативні розлади (6B6).                                                                                                                                                | 3  | 1  | 1 | 1  |                                          |
| Тема 24. Розлади харчування та харчової поведінки (6B8).                                                                                                                            | 3  | 1  | 1 | 1  |                                          |
| Тема 25. Розлади природних відправлень (6C0).                                                                                                                                       | 3  | 1  | 1 | 1  |                                          |
| Тема 26. Розлади тілесних відчуттів та переживань (6C2).                                                                                                                            | 3  | 1  | 1 | 1  |                                          |

|                                                                                                                              |            |           |           |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|-----------|-----------|
| Тема 27. Розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та адиктивної поведінки (6C4).                                     | 3          | 1         | 1         | 1         |
| Тема 28. Розлади контролю спонукань (6C7).                                                                                   | 3          | 1         | 1         | 1         |
| Тема 29. Деструктивні та дисоціальні поведінкові розлади (6C9).                                                              | 3          | 1         | 1         | 1         |
| Тема 30. Розлади особистості та особистісні риси (6C7).                                                                      | 3          | 1         | 1         | 1         |
| Тема 31. Парафілійні розлади (6D3).                                                                                          | 3          | 1         | 1         | 1         |
| Тема 32. Імітовані розлади (6D5).                                                                                            | 3          | 1         | 1         | 1         |
| Тема 33. Нейрокогнітивні розлади (6D7).                                                                                      | 4          | 1         | 1         | 2         |
| Тема 34. Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом (6E2).                 | 4          | 1         | 1         | 2         |
| Тема 35. Психологічні та поведінкові фактори, що впливають на розлади та захворювання, класифіковані в інших розділах (6E4). | 4          | 1         | 1         | 2         |
| Тема 36. Психологічна допомога, методи психологічних втручань у сфері охорони здоров'я.                                      | 4          | 1         | 1         | 2         |
| <i>Разом за змістовним модулем 3</i>                                                                                         | <i>72</i>  | <i>20</i> | <i>18</i> | <i>32</i> |
| <b>Екзамен</b>                                                                                                               | <b>2</b>   |           | <b>2</b>  |           |
| <b>Усього, годин</b>                                                                                                         | <b>120</b> | <b>40</b> | <b>20</b> | <b>60</b> |

### 11. Тематика самостійних занять з дисципліни

| № з/п    | Назва теми                                                                                                                      | Кількість годин |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <b>1</b> | <b>2</b>                                                                                                                        | <b>3</b>        |
| 1        | Клінічне опитування пацієнта, принципи, етапи.                                                                                  | 2               |
| 2        | Кваліфікаційна характеристика клінічного психолога.                                                                             | 2               |
| 3        | Методи дослідження в клінічній психології.                                                                                      | 2               |
| 4        | Феноменологічний принцип обстеження хворого.                                                                                    | 2               |
| 5        | Первинне інтерв'ю, психологічне консультування.                                                                                 | 2               |
| 6        | Експериментально-психологічні методи дослідження.                                                                               | 2               |
| 7        | Клінічні прояви психічної норми та патології.                                                                                   | 2               |
| 8        | Діагностичні принципи-альтернативи: хвороба-особистість, нозос-патос, реакція-стан-розвиток.                                    | 2               |
| 9        | Діагностичні принципи-альтернативи: психотичне-непсихотичне, екзогенне-психогенне-ендогенне, дефект-виздоровлення-хроніфікація. | 2               |
| 10       | Діагностичні принципи-альтернативи: адаптація-дезадаптація, компенсація-декомпенсація, негативне-позитивне.                     | 2               |
| 11       | Розлади особистості: антисоціальний, нарцистичний.                                                                              | 2               |
| 12       | Розлади особистості: дисоціативний, гістріонний.                                                                                | 2               |
| 13       | Розлади особистості: шизоїдний, параноїдний, шизотиповий.                                                                       | 2               |
| 14       | Розлади особистості: ананкастичний, мазохістичний, депресивний.                                                                 | 2               |
| 15       | Робота з МКХ - 11.                                                                                                              | 2               |
| 16       | Клінічне опитування пацієнта, принципи, етапи.                                                                                  | 2               |
| 17       | Кваліфікаційна характеристика медичного психолога.                                                                              | 2               |
| 18       | Методи дослідження в клінічній психології.                                                                                      | 2               |
| 19       | Феноменологічний принцип обстеження хворого.                                                                                    | 2               |
| 20       | Первинне інтерв'ю, психологічне консультування.                                                                                 | 2               |

|               |                                                                                                                     |           |
|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 21            | Експериментально-психологічні методи дослідження.                                                                   | 1         |
| 22            | Клінічні прояви психічної норми та патології.                                                                       | 1         |
| 23            | Основні симптоми та синдроми розладів сприйняття.                                                                   | 1         |
| 24            | Основні симптоми та синдроми розладів мислення.                                                                     | 1         |
| 25            | Основні симптоми та синдроми розладів емоцій.                                                                       | 1         |
| 26            | Основні симптоми та синдроми розладів волі.                                                                         | 1         |
| 27            | Основні симптоми та синдроми розладів потягів.                                                                      | 1         |
| 28            | Порушення пам'яті.                                                                                                  | 1         |
| 29            | Порушення інтелекту.                                                                                                | 1         |
| 30            | Порушення свідомості.                                                                                               | 1         |
| 31            | Розлади аутистичного спектру.                                                                                       | 1         |
| 32            | Розлади дефіциту уваги та гіперактивності.                                                                          | 1         |
| 33            | Шизофренія, первинні психотичні розлади.                                                                            | 2         |
| 34            | Розлади пов'язані зі стресом ПТСР, ГСР.                                                                             | 2         |
| 35            | Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом (6Е2).                 | 2         |
| 36            | Психологічні та поведінкові фактори, що впливають на розлади та захворювання, класифіковані в інших розділах (6Е4). | 2         |
| <b>Всього</b> |                                                                                                                     | <b>60</b> |

## 12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

### Основні:

1. Бурлачук, Л. Ф. Психодіагностика: Підручник. – Київ: Либідь, 2015.
2. Василенко, А. І., Кононко, І. С. Основи клінічної психології: Навчальний посібник. – Київ: Видавництво НАУ, 2021.
3. Виговська, С. В. Клінічна психодіагностика: Практикум. – Київ: Ніка-Центр, 2020.
4. Кришталь, В. М. Психологія стресу та кризових станів: Навчальний посібник. – Львів: Видавництво ЛНУ, 2019.
5. Максименко, С. Д. Загальна психологія. – Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2017.
6. Рожнова, В. В. Основи психологічної допомоги. – Київ: Фенікс, 2020.
7. Федоренко, Т. І. Психологія розвитку: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2021.
8. Lilienfeld, S. O., Lynn, S. J., Lohr, J. M. Science and Pseudoscience in Clinical Psychology. – New York: Guilford Press, 2017.
9. Pomerantz, A. M. Clinical Psychology: Science, Practice, and Culture. – Thousand Oaks: Sage Publications, 2019.
10. WHO Mental Health Atlas 2020. – World Health Organization, 2021.

### Додаткові:

1. American Psychiatric Association (APA). DSM-5: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. – Washington, D.C.: APA, 2013.
2. Barkley, R. A. Attention-Deficit Hyperactivity Disorder: A Handbook for Diagnosis and Treatment. – New York: Guilford Press, 2015.
3. Beck, J. S. Cognitive Behavior Therapy: Basics and Beyond. – New York: Guilford Press, 2020.

4. Carr, A. Clinical Psychology: An Introduction. – London: Routledge, 2015.
5. Cooper, P. J., Fairburn, C. G. Eating Disorders: Core Interventions in the Treatment and Management of Anorexia Nervosa, Bulimia Nervosa, and Related Eating Disorders. – Oxford: Oxford University Press, 2016.
6. Kaplan, H. I., Sadock, B. J. Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry. – Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2015.
7. Leahy, R. L., Holland, S. J. F., McGinn, L. K. Treatment Plans and Interventions for Depression and Anxiety Disorders. – New York: Guilford Press, 2018.

### **Інформаційні ресурси:**

1. <https://repo.usfu.edu.ua/home> – Електронні ресурси ЗФУУ
2. <https://npa-ua.org/>
3. <https://upa.org.ua/>
4. <https://www.efpa.eu/>
5. <https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
6. <https://iaapsy.org/>
7. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
8. <https://www.apa.org/>
9. <https://www.who.int/>
10. <https://www.isbd.org>
11. <https://www.fda.gov>
12. <https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0>
13. <https://aapp.org>
14. <https://psychiatryonline.org>
15. <https://ukraine-psychotherapy.org/>
16. <https://www.ilae.org>

## **13. Контроль і оцінка результатів навчання**

### **13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація**

**Методи контролю:** поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (комп'ютерне), письмові роботи, контроль практичних навичок.

*Поточний контроль* здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, захист рефератів.

*Підсумковий контроль* здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді диференційованого заліку.

### **13.2. Форми контролю**

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

**Поточний контроль** здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ **“ВІДМІННО”** отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навиків або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

**Таблиця конвертації середньої арифметичної в кількість балів ECTS**

| Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою | Бали ECTS | Середня арифметична оцінка за п'ятибальною шкалою | Бали ECTS |
|---------------------------------------------------|-----------|---------------------------------------------------|-----------|
| 1                                                 | 2         | 3                                                 | 4         |
| 4,93-5,0                                          | 60        | 3,90-3,85                                         | 44        |
| 4,87-4,80                                         | 59        | 3,84-3,78                                         | 43        |
| 4,81-4,73                                         | 58        | 3,77-3,72                                         | 42        |
| 4,74-4,69                                         | 57        | 3,71-3,66                                         | 41        |
| 4,68-4,60                                         | 56        | 3,65-3,59                                         | 40        |
| 4,61-4,56                                         | 55        | 3,58-3,53                                         | 39        |
| 4,55-4,49                                         | 54        | 3,52-3,46                                         | 38        |
| 4,48-4,43                                         | 53        | 3,45-3,40                                         | 37        |
| 4,42-4,36                                         | 52        | 3,39-3,33                                         | 36        |
| 4,35-4,30                                         | 51        | 3,32-3,27                                         | 35        |
| 4,29-4,24                                         | 50        | 3,26-3,20                                         | 34        |
| 4,23-4,17                                         | 49        | 3,19-3,14                                         | 33        |
| 4,16-4,11                                         | 48        | 3,13-3,07                                         | 32        |
| 4,10-4,04                                         | 47        | 3,06-3,01                                         | 31        |
| 4,03-3,98                                         | 46        | 3,0                                               | 30        |
| 3,97-3,91                                         | 45        |                                                   |           |

**Підсумковий контроль** здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

**Підсумковий контроль вважається зарахованим**, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.

*Оцінювання дисципліни:*

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

**Здобувачі освіти які одержали оцінку F** по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають **пройти повторне навчання з відповідного розділу**. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

#### **14. Політика навчальної дисципліни**

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;
- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;
- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.
- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

#### **15. Орієнтовний перелік питань на екзамен**

1. Визначте предмет та завдання клінічної психодіагностики як розділу клінічної психології.
2. Охарактеризуйте основні принципи та етапи психодіагностичного процесу.
3. Розкрийте поняття «психометричні» та «клінічні» методи дослідження, вкажіть їхні переваги та недоліки.
4. Які етичні принципи повинен враховувати клінічний психолог у процесі психодіагностики?

5. Поясніть, чим відрізняється клінічний діагноз від психологічного.
6. Опишіть основні моделі психодіагностики.
7. Розкрийте сутність поняття «диференціальна діагностика» в клінічній психології.
8. Охарактеризуйте основні види психодіагностичного висновку.
9. Які вимоги до кваліфікації клінічного психолога у сфері психодіагностики?
10. Проаналізуйте роль клінічного психолога в мультидисциплінарній команді (наприклад, у закладах охорони здоров'я).
11. Опишіть методику ММРІ-2: її структуру, шкали та особливості інтерпретації.
12. Розкрийте можливості застосування тесту Роршаха в клінічній психодіагностиці.
13. Охарактеризуйте методику ТАТ (Тематичний апперцептивний тест) та її клінічне застосування.
14. Поясніть, які методи використовуються для діагностики рівня інтелекту. Наведіть приклади.
15. Опишіть діагностику порушень пам'яті та уваги.
16. Розкрийте можливості застосування тесту Векслера для дорослих (WAIS) у клінічній практиці.
17. Які методики використовуються для діагностики порушень мислення? Назвіть конкретні приклади.
18. Опишіть методики для діагностики особистісних розладів.
19. Охарактеризуйте методики діагностики емоційної сфери, такі як шкали тривоги та депресії.
20. Розкрийте особливості застосування методики "Незавершені речення" Сакса-Леві в клінічній практиці.
21. Проаналізуйте методи діагностики захисних механізмів особистості.
22. Які методики використовуються для діагностики "Я-концепції" та самооцінки?
23. Опишіть застосування проєктивних методик у роботі з дітьми (наприклад, "Малюнок сім'ї", "Неіснуюча тварина").
24. Розкрийте діагностику порушень свідомості.
25. Поясніть, як проводиться діагностика порушень вольової сфери.
26. Опишіть основні етапи та інструменти нейропсихологічної діагностики.
27. Проаналізуйте можливості застосування методики "16 PF" Кеттелла.
28. Які методики використовуються для діагностики суїцидального ризику?
29. Охарактеризуйте застосування методики САТ (Дитячий апперцептивний тест).
30. Назвіть та опишіть методики, що дозволяють діагностувати посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).
31. Діагностика шизофренії: основні клінічні ознаки та психодіагностичні методики.
32. Опишіть діагностику розладів настрою (депресія, біполярний розлад).

33. Які методи використовуються для діагностики тривожних розладів (фобії, панічні атаки, ГТР)?
34. Розкрийте особливості діагностики obsесивно-компульсивного розладу.
35. Опишіть діагностику розладів харчової поведінки (анорексія, булімія).
36. Які методики застосовуються для діагностики розладів особистості?
37. Розкрийте особливості діагностики психосоматичних розладів.
38. Опишіть діагностику залежностей (алкогольна, наркотична).
39. Назвіть та опишіть методики для діагностики деменції.
40. Які особливості діагностики психічних розладів у дітей та підлітків?
41. Проаналізуйте методи діагностики розладів аутистичного спектра.
42. Опишіть діагностику синдрому дефіциту уваги та гіперактивності (СДУГ).
43. Розкрийте діагностику порушень сну.
44. Які методи використовуються для діагностики розладів адаптації?
45. Охарактеризуйте діагностику психічних розладів у літніх людей (геріатрична психодіагностика).
46. Проаналізуйте діагностику стресових станів та реакцій.
47. Опишіть діагностику розладів сновидінь.
48. Які методи застосовуються для діагностики порушень сексуальної поведінки?
49. Розкрийте особливості діагностики психічних порушень при соматичних захворюваннях.
50. Назвіть та опишіть методики для діагностики постконтузійного синдрому.
51. Проведіть аналіз клінічного випадку: пацієнт із симптомами депресії. Складіть план психодіагностичного обстеження.
52. Сформулюйте психодіагностичний висновок на основі набору умовних результатів тестування.
53. Розкрийте послідовність дій клінічного психолога у роботі з пацієнтом, що має суїцидальні наміри.
54. Які етапи включає консультативний процес з клієнтом, що має тривожний розлад?
55. Складіть план психокорекційної роботи з клієнтом, що страждає від панічних атак, на основі проведеної діагностики.
56. Розкрийте роль психодіагностики в процесі психотерапевтичної роботи.
57. Проаналізуйте клінічний кейс з використанням проєктивних методик.
58. Поясніть, як проводиться психодіагностика для визначення профпридатності до певних видів діяльності (наприклад, для військовослужбовців).
59. Розкрийте особливості ведення клініко-психологічної документації.
60. Опишіть, як оцінити ефективність проведеної психокорекційної роботи за допомогою психодіагностичних методів.